

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Radomska-Stęplewska

Sędziowie: Rafał Kubiak

Ryszard Małecki

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2023 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W.

przeciwko F. B.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 20 grudnia 2022 r.

sygn. akt IX C 2625/20

1. oddała apelację;
2. przyznaje r. pr. J. K. ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 360 zł powiększoną o 23% podatku VAT (tj. 442,80 zł brutto) tytułem wynagrodzenia za pełnienie funkcji kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego w postępowaniu odwoławczym;
3. nakazuje ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 442,80 zł tytułem nieuiszczonych wydatków w postępowaniu odwoławczym.

Rafał Kubiak Małgorzata Radomska – Stęplewska Ryszard Małecki

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 20 grudnia 2022 roku Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu w sprawie z powództwa Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. przeciwko F. B. o zapłatę:

1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 26.132,11 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 22 września 2018 r. do dnia zapłaty;
2. w pozostałym zakresie powództwo oddalił;

3. przyznał r. pr. J. K. kwotę 1.712,00 złotych, w tym 23 % podatku VAT, tytułem wynagrodzenia za pełnienie funkcji kuratora procesowego ustanowionego w niniejszej sprawie dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego F. B.;

4. kosztami procesu obciążył strony stosunkowo i z tego tytułu zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.474,49 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Z powyższym rozstrzygnięciem w części, tj. co do punktu 2 w zakresie oddalającym powództwo co do kwoty 9.884,55 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 22.09.2018 r. do dnia zapłaty oraz co do punktu 4 o kosztach procesu, nie zgodził się powód wnosząc apelację, zarzucając zaskarżonemu w tej części orzeczeniu:

- naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c., które miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia w sprawie poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 28 grudnia 2017 r. z uzasadnieniem, wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 12 kwietnia 2018 r., wniosku o zawezwanie do próby ugodowej wraz z protokołem posiedzenia, decyzji Funduszu z dnia 29.01.2018 r. z potwierdzeniem przelewu, decyzji z dnia 18.04.2018 r. z potwierdzeniem przelewu, decyzji z dnia 8.03.2019 r. z potwierdzeniem przelewu, faktury Vat (...) nr (...) i (...), noty obciążeniowej nr (...) oraz potwierdzeń wypłaty dochodzonych regresem należności wbrew zasadom logiki i uznanie, że pomimo przedłożenia tych dowodów brak jest podstaw do roszczenia o zwrot poniesionych przez Fundusz kosztów wynikających ze sprawy sygn. akt I C 1198/15 i II Ca 2015/18 oraz I Co 43/18 z powództwa poszkodowanego przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu i odsetek ustawowych wypłaconych na skutek tego postępowania, podczas gdy Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny z chwilą wypłaty stosownych kwot jest obowiązany do dochodzenia od sprawcy szkody i osoby, która nie dopełniła obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego, zwrotu Funduszowi spełnionych świadczeń i poniesionych kosztów, co potwierdził również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 listopada 2001 r. V CKN 477/00 „Osoba trzecia. która na podstawie wydanego przeciwko niej wyroku spłaciła wierzyciela. może w procesie regresowym domagać się zwrotu kosztów procesu poniesionych przez nią w sprawie, w której ten wyrok był wydany, a także zwrotu uiszczonych odsetek.”;

- naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że powodowi nie przysługuje roszczenie regresowe w związku z poniesionymi kosztami postępowania sądowego w sprawach sygn. akt I C 1198/15 i II Ca 2015/18 oraz I Co 43/18, wypłatą wynagrodzenia pełnomocnika Funduszu za reprezentowanie go w tych postępowaniach, a także odsetek od zasądzanego świadczenia, podczas gdy na podstawie tego przepisu sprawca szkody, a także osoba, która nie dopełniła obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia OC są obowiązani do zwrotu Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu spełnionego świadczenia i poniesionych kosztów, a w skład tych kosztów jak przyznał Sąd Najwyższy wchodzi koszty prowadzonego postępowania oraz odsetki ustawowe,

b) art. 361 § 2 k.c. i art. 363 § 1 k.c. poprzez ich błędne zastosowanie, co doprowadziło do pominięcia zasady pełnego odszkodowania poprzez oddalenie powództwa w zakresie kosztów postępowania sądowego i zasądzonych odsetek w sprawie z powództwa poszkodowanego przeciwko Funduszowi, a także kosztów udziału i wynagrodzenia pełnomocnika reprezentującego Fundusz w sprawie sygn. akt I C 1198/15 i postępowaniu odwoławczym oraz w postępowaniu w sprawie sygn. akt I Co 43/18.

Mając powyższe na uwadze strona apelująca wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego F. B. na rzecz powoda Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego kwoty 36.016,66 zł wraz z należnymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 września 2018 r. do dnia zapłaty,

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego powoda według norm przepisanych za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację kurator ustanowiony dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego F. B. wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a także przyznanie mu wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji kuratora procesowego w postępowaniu apelacyjnym w wysokości wskazanej w § 1 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 9 marca 2018 r. w sprawie określania wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej w zw. z § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, powiększonego o podatek VAT zgodnie z treścią uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2021 roku, sygn. akt III CZP 68/20.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w pełni podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne dokonane przez Sąd Rejonowy, czyniąc je integralną częścią niniejszego uzasadnienia.

W ocenie Sądu Okręgowego podniesione w apelacji zarzuty naruszenia prawa procesowego i materialne okazały się niezasadne.

Zgodnie z art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 392 ze zm.) osoby, które zostały w nim wymienione, obowiązane są zwrócić Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu spełnione świadczenie i poniesione przezeń koszty. Normy tej jednak nie można odczytywać w oderwaniu od art. 361 § 1 k.c., statuującego odpowiedzialność zobowiązanego do naprawienia szkody tylko za normalne następstwa jego działania lub zaniechania. Do takich normalnych następstw nie należy ani obowiązek zapłaty poszkodowanym przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny odsetek za opóźnienie w spełnieniu przez niego świadczenia, ani obowiązek poniesienia kosztów związanych z procesem, gdyby bowiem wypłacił całą należność dobrowolnie i we właściwym terminie, tego rodzaju wydatki po jego stronie by nie powstały. Takie rozumienie art. 110 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych nie pozostaje w sprzeczności z jego literalnym brzmieniem. Koszty, o których w tej normie mowa, rozumieć bowiem należy jako wydatki związane z likwidacją szkody, na przykład na opinie biegłych (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach - I Wydział Cywilny z dnia 2 lipca 2015 r. I ACa 247/15).

Biorąc powyższe pod uwagę, należy uznać za w pełni prawidłową analizę przeprowadzoną przez Sąd Rejonowy odnoszącą się do wykładni art. 110 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w świetle art. 361 § 1 k.c. Sąd Okręgowy w niniejszym składzie w pełni podziela argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku uznając, że jej ponawianie nie jest konieczne, a apelacja w tym zakresie stanowi jedynie gołosłowną polemikę ze stanowiskiem Sądu I instancji.

Podniesione przez apelującego argumenty dotyczące jego statusu jako instytucji publicznej nie pozwalają na automatyczne zasądzenie żądanej w sprawie kwoty, bez analizy podstawy prawnej do jej wypłacenia. Natomiast koszty, których zwrotu powód domaga się od pozwanego, nie pozostają w związku przyczynowym ze szkodą, która nastąpiła w wyniku wypadku komunikacyjnego, a zatem nie mieszczą się w katalogu kosztów wymienionych w art. 110 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

Ponadto, jak sam apelujący wskazuje, rolą Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego jest wypłata odszkodowań i świadczeń poszkodowanym w wypadkach i kolizjach drogowych spowodowanych przez nieubezpieczonych posiadaczy pojazdów oraz nieubezpieczonych rolników. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny powinien w postępowaniu

likwidacyjnym rzetelnie badać zarówno samą podstawę odpowiedzialności sprawcy szkody, jak i wysokość poniesionej szkody, jednak nie oznacza to, że w każdym przypadku na skutek odmowy wypłaty odszkodowania musi dojść do postępowania sądowego przeciwko niemu. UFG powinien się bowiem liczyć z ryzykiem, że koszty przegranych postępowań sądowych mogą zostać uznane za nie pozostające w związku przyczynowym ze szkodą, która nastąpiła w wyniku wypadku komunikacyjnego. Fakt ograniczania przez Fundusz wypłaty należnych poszkodowanym odszkodowań wynika z przyjętego systemu gospodarowania środkami Funduszu. Kwestia ta nie została uregulowana w żadnych przepisach, a jak wynika z treści apelacji jest wynikiem zachowawczej postawy Funduszu. Takie działanie powoduje generowanie dodatkowych kosztów, związanych z wytaczanymi przez poszkodowanych procesami w celu dochodzenia lub uzupełnienia kwoty należnego odszkodowania, które nie zawsze można uznać za pozostające w związku przyczynowym ze szkodą, która nastąpiła w wyniku wypadku komunikacyjnego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną w punkcie 1. wyroku.

W punkcie 2. Sąd Okręgowy przyznał tymczasowo ze środków Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu r. pr. J. K. kwotę 442,80 zł brutto tytułem wynagrodzenia za pełnienie funkcji kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego w postępowaniu odwoławczym. Podstawą tego rozstrzygnięcia był § 1 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 9 marca 2018 r. w sprawie określania wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej w zw. z § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 3. wyroku oparto o treść przepisu art. 113 § 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 k.p.c.

Rafał Kubiak Małgorzata Radomska-Stęplewska Ryszard Małecki